

Vzdělávání osob se zdravotním postižením

{ JUDr. Pavel PTÁČNÍK
Vládní výbor pro zdravotně postižené občany

Vládní výbor pro zdravotně postižené občany:

- je koordinačním, iniciativním a poradním orgánem vlády České republiky pro problematiku podpory osob se zdravotním postižením. Ve své činnosti Výbor usiluje o vytváření rovnoprávných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením ve všech důležitých oblastech života a vytváření podmínek pro jejich začlenění do společnosti. Mezi oblasti, které považuje za prioritní, náleží zejména vzdělávání, pracovní uplatnění, mobilita, ale také sociální zabezpečení a sociální služby.

Úmluva o právech osob se zdravotním postižením

- schválená Valným shromážděním OSN 13. prosince 2006
- pro ČR vstoupila v platnost 28. října 2009
- článek 24 Úmluvy - Vzdělávání

článek 24 Úmluvy - Vzdělávání:

1. Státy, které jsou smluvní stranou této úmluvy, uznávají právo osob se zdravotním postižením na vzdělání. S cílem realizovat toto právo bez diskriminace a na základě rovných příležitostí, státy, které jsou smluvní stranou této úmluvy, zajistí začleňující vzdělávací systém na všech úrovních a celoživotní vzdělávání zaměřené na:
 - a) plný rozvoj lidského potenciálu a smyslu pro vlastní důstojnost a uvědomění si vlastní hodnoty, stejně jako na posilování úcty k lidským právům, základním svobodám a lidské různorodosti;
 - b) rozvoj osobnosti, nadání a kreativity osob se zdravotním postižením, jakož i jejich duševních a tělesných schopností, v co největší možné míře;
 - c) účinné zapojení osob se zdravotním postižením do života ve svobodné společnosti.

článek 24 Úmluvy - Vzdělávání:

2. Při uskutečňování tohoto práva státy, které jsou smluvní stranou této úmluvy, zajistí aby:
 - a) osoby se zdravotním postižením nebyly z důvodu svého postižení vyloučeny ze všeobecné vzdělávací soustavy a aby děti se zdravotním postižením nebyly z důvodu svého postižení vyloučeny z bezplatného a povinného základního vzdělávání nebo středního vzdělávání;
 - b) osoby se zdravotním postižením měly na rovnoprávném základě s ostatními přístup k začleňujícímu, kvalitnímu a bezplatnému základnímu vzdělávání a střednímu vzdělávání v místě, kde žijí;
 - c) byla jim poskytována přiměřená úprava podle individuálních potřeb;
 - d) osobám se zdravotním postižením byla v rámci všeobecné vzdělávací soustavy poskytována nezbytná podpora umožňující jejich účinné vzdělávání;
 - e) účinná opatření individualizované podpory byla realizována v prostředí, které v souladu s cílem plného začlenění maximalizuje vzdělávací pokroky a sociální rozvoj.

článek 24 Úmluvy - Vzdělávání:

3. Státy, které jsou smluvní stranou této úmluvy, umožní osobám se zdravotním postižením získat praktické a sociální dovednosti, které by usnadnily jejich plné a rovné zapojení do systému vzdělávání a do života společnosti. Za tímto účelem přijmou státy, které jsou smluvní stranou této úmluvy, příslušná opatření a zejména:
- a) umožní studium Braillova písma, alternativního písma a augmentativních a alternativních způsobů, prostředků a formátů komunikace, rozvoj orientačních schopností a mobility, jakož i vzájemnou podporu ze strany osob v rovnocenné situaci a poradenství;
 - b) umožní studium znakového jazyka a podporu jazykové identity společenství neslyšících;
 - c) zajistí, aby nevidomým, neslyšícím a hluchoslepým osobám, a zejména dětem, bylo poskytováno vzdělávání v jazycích a způsobech a prostředcích komunikace, které jsou pro dotyčnou osobu nejvhodnější, a v prostředích, která maximalizují vzdělávací pokroky a sociální rozvoj.

článek 24 Úmluvy - Vzdělávání:

4. S cílem přispět k zajištění realizace tohoto práva, státy, které jsou smluvní stranou této úmluvy, přijmou příslušná opatření pro zaměstnávání učitelů, včetně učitelů se zdravotním postižením, kteří ovládají znakový jazyk a/nebo Braillovo písmo, a pro přípravu odborníků a pracovníků, kteří působí na všech úrovních vzdělávání. Tato příprava bude zahrnovat informace o problematice zdravotního postižení a využívání vhodných augmentativních a alternativních způsobů, prostředků a formátů komunikace, vzdělávacích technik a materiálů přizpůsobených potřebám osob se zdravotním postižením.

článek 24 Úmluvy - Vzdělávání:

5. Státy, které jsou smluvní stranou této úmluvy, zajistí, aby osoby se zdravotním postižením měly možnost přístupu k obecnému terciárnímu vzdělávání, odborné přípravě na výkon povolání, vzdělávání dospělých a celoživotnímu vzdělávání bez diskriminace a na rovnoprávném základě s ostatními. Za tímto účelem státy, které jsou smluvní stranou této úmluvy, zajistí, aby osobám se zdravotním postižením byla poskytována přiměřená úprava.

Národní plán vytváření rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2010 až 2014

- schválený usnesením vlády ČR ze dne 29. března 2010 č. 253
- základní podoba Národního plánu obsahově i strukturou vychází z Úmluvy o právech osob se ZP
- kapitola 9 Národního plánu – Vzdělávání a školství

- Základním cílem pro období platnosti Národního plánu je uplatňování principu inkluzivního vzdělávání. V základním a středním stupni vzdělávání má každé dítě právo na vzdělávání ve škole hlavního vzdělávacího proudu v místě, kde žije.
- S tímto cílem souvisí rovněž postupné přetváření stávajícího systému škol samostatně zřízených pro děti, žáky a studenty se zdravotním postižením a rozšíření jejich působnosti směrem ke školám hlavního vzdělávacího proudu, kterým by nově měly poskytovat odborné, metodické, didaktické a technické zázemí.
- Pro děti, žáky a studenty se zdravotním postižením je inkluzivní vzdělávání podmíněno kvalitním zabezpečením podmínek, podpůrných služeb a opatření v oblasti legislativní, personální, pedagogické, ekonomické a technické. Patří k nim rovněž změny poradenského systému, dokončení kurikulární reformy, podpora dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a informační činnost

Opatření 9.3.

Nově definovat způsoby poskytování speciálně pedagogické podpory dětem, žákům a studentům se zdravotním postižením v závislosti na hloubce a závažnosti daného postižení a jim odpovídajících dopadů na vzdělávací podmínky dané osoby.

MŠMT

do 31. 12. 2012

Opatření 9.4.

V návaznosti na stanovení míry (stupňů) podpůrných opatření vytvořit obecný katalog dostupných prostředků speciálně pedagogické podpory a stanovit způsob jejich poskytování.

MŠMT

do 31. 12. 2012

Opatření 9.8.

Zkvalitnit organizační, procesní a obsahový rámec speciálně pedagogického poradenství a diagnostiky s cílem zajistit nezávislé a jednotné posuzování potřeby podpůrných opatření dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením v celé ČR, včetně zajištění práv dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením a jejich zákonných zástupců. V souvislosti s katalogem prostředků speciálně pedagogické podpory (druhů podpůrných opatření) řešit obligatornost závěrů speciálně pedagogické diagnostiky ve školách a školských zařízeních.

MŠMT

do 31. 12. 2013

S nárůstem počtu studentů se zdravotním postižením na vysokých školách vyvstává aktuální potřeba cíleného systémového řešení vzdělávání v terciárním stupni i pro tuto skupinu studentů. Z hlediska naplnění práv přístupu k vysokoškolskému vzdělání je nezbytné zajistit odpovídající podmínky pro možnost jejich studia.

Opatření 9.12.

Vypracovat Metodiku MŠMT k zajištění rovného přístupu k vysokoškolskému vzdělávání pro osoby se zdravotním postižením – Minimální standardy přístupnosti vysokoškolského studia v kontextu zdravotního postižení. Metodika bude podpůrným nástrojem pro realizaci přístupného studia institucím v oblasti terciárního vzdělávání, tj. zejména vysokým školám a subjektům činným v rozhodovacích procesech terciárního stupně vzdělávání. Metodika objasní podmínky přístupnosti vysokoškolského vzdělávání, včetně postupů pro jeho vytváření, a dále kritéria přístupnosti studijních programů.

MŠMT

do 31. 12. 2012

Opatření 9.14.

V rámci strategických materiálů MŠMT bude zohledněna problematika rovného přístupu studentů se zdravotním postižením a MŠMT zajistí, aby právní předpisy, příp. návrhy nových právních předpisů v oblasti terciárního vzdělávání obsahovaly ustanovení týkající se rovného přístupu a nediskriminace zdravotně postižených osob.

MŠMT

do 31. 12. 2012

Děkuji vám za pozornost.

{ Kontakt:
ptacnik.pavel@vlada.cz
www.vvzpo.vlada.cz